

PERSPECTIEF

Gastauteurs uit de wetenschap, de filosofie, de religie, de politiek, drukings- of actiegroepen worden in Perspectief uitgenodigd om ondernemers aan te spreken in een constructief-kritische sfeer.

Twee werelden, twee logica's

Onder productiviteitsdruk wentelen sommige bedrijven wentelen sociale kosten af op de overheid.

Een groot deel van de sociale economie beoogt de maatschappelijke inschakeling (of participatie) van kansengroepen via tewerkstelling. Ondanks grote inspanningen van de sector en van de mensen in kwestie blijkt doorstroming naar de gewone arbeidsmarkt niet vanzelfsprekend te zijn.

De sector krijgt steeds meer het gevoel dat sociale en commerciële bedrijven teveel vanuit verschillende economische denkkaders werken om laaggeschoolde vrouwen makkelijk in te schakelen. Om op dit probleem meer zicht te krijgen, werd een Management ES-changeproject opgezet, waaraan zes bedrijven en zes organisaties uit de sociale economie participeerden. Vertrekkend van een aantal basisnoties uit de economische theorie werden workshops opgezet waarin een casus uit een commerciële en één uit een sociale onderneming werden besproken. De bevindingen werden getoetst aan het economische kader, en de resultaten werden in een werktekst samengevat.

Productief

Het belangrijkste inzicht uit deze dialoog was dat binnen economische kaders een onderscheid gemaakt moet worden tussen twee dimensies: de productiviteits- en de sociale meerwaardedimensie. Bij het denken over tewerkstelling (van kansengroepen) moeten beide dimensies in beschouwing worden genomen. In klassieke bedrijven ligt de klemtoon op de productiviteitsdimensie. Bedrijven wentelen sociale kosten die het gevolg zijn van een (te) hoge productiviteitsdruk af op de overheid. Tenzij het bedrijf open staat voor ethisch ondernemen en ook in de sociale meerwaarde wil investeren. In de sociale economie staat deze laatste dimensie (meestal) voorop: tewerkstellen van kansengroepen is de hoofdtaak. Tegelijk moet deze binnen een productiviteitslogica gerealiseerd worden, wat tot een spanningsveld leidt: om te overleven is het soms wenselijk sterkere arbeidskrachten te selecteren, zodat de zwaksten uit de boot (dreigen te) vallen.

Concurrentie vervalsing

Overheidssubsidies aan de sociale economie kunnen als investering in de sociale meerwaardedimensie worden gezien. Arbeid vervult méér functies dan alleen het genereren van een inkomen, maar zorgt ook voor structurering van de dag, zinvolle tijdsbesteding, sociale contacten, ... Door kwetsbare groepen in het

arbeidscircuit te houden, zelfs al kunnen ze hun eigen loonkost niet volledig genereren, vermijdt men de (hogere) kost van hulpverlenings- en welzijnsvoorzieningen. De subsidies moeten dan wel aangewend worden voor specifieke ondersteuningsmaatregelen. Indien ze er alleen toe leiden dat bedrijven over goedkope krachten beschikken, zonder dat in de sociale dimensie geïnvesteerd wordt, is er sprake van concurrentievervalsing. Bovendien leidt dit voor de werknemer/-sters in kwestie vaak niet tot een duurzame tewerkstelling, maar verliezen ze hun baan weer na het uitdoven van het loonvoordeel.

Anne Snick is doctor in de Pedagogische Wetenschappen en Bacculaureus in de wijsbegeerte. Ze coördineert Flora vzw, een netwerk van organisaties die aan vorming en tewerkstelling met laaggeschoolde vrouwen doen (www.florainfo.be). Flora ontwikkelt diverse acties om de socio-professionele inschakeling van deze doelgroep te ondersteunen.